

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

Titulus I. De matrimoniis & sponsalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

item nostra Idibus Junii Pontificatus nostri anno quarto editis, fuit provium, ne cui in posterum, nisi in casibus necessariis, septa monasteriorum monialium ingrediendi concederetur licentia, à nonnullis dubitatum fuisse, sciamus circa personas, quæ alterius ad id licentia non indigent, sed sui auctoritate officii munitur, an liceat eis pro libito sine voluntate huiusmodi septa ingredi, vel pontis servare debeant ipsi quoque regulam à Concilio præscriptam. Nos omnem hesitationis materiam tollere, & viam scandali præcidere, ac sanctimonialium quieti consuleret volentes, harum tenore auctoritate Apostolica declaramus, Prælatos omnes tam seculares quàm regulares, quibus cura & regimen monasteriorum monialium quovis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediendi monasteria prædicta ita demum uti posse, si

id faciant in casibus necessariis, & à paucis iisq; senioribus, ac religiosis personis comitati. Quocirca universis & singulis Episcopis, seu majori ac etiam Cardinalibus dignitate præditis, necnon quorumvis ordinum Abbatibus, Prioribus, ministris, & aliis quocumq; superioribus regulares serio monemus, ut facultate huiusmodi, qui eam habent, præterquam in casibus, ut præfertur, necessariis, neutiquam utantur. Quòd si contrafecerint, eadem auctoritate Apostolica statuimus atq; decernimus, qui Pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice, qua contrafecerint, ingressu Ecclesie interdictos, pro secunda à munere Pontificali & à divinis suspensos, ac deinceps ipso facto abiq; alia declaratione excommunicatos existere, regulares verò omni officio ac ministerio privatos excommunicationi similiter subiacere. Rom. 23. Dec. 1591.

FINIS.

SEPTIMI DECRE-
TALIIUM
LIBER QUARTUS.

TITULUS I.
DE MATRIMONIIS ET SPONSALIBUS.
PAULUS QUARTUS.

Qui spe obrinenda dispensationis matrimonium contrahunt in gradibus prohibitis, in posterum Pontificia gratia per huiusmodi dispensationes non gaudeant, etiamsi ex copula sequantur proles.

CAPIT I.

A ea ipsa die, qua divina bonitas nos (licet tanto oneri impares) regenda universalis eius Ecclesie præficere dignata est, nunquam cessavimus cogitare, quo pacto singuli abusus nostra diligentia tollerentur, diversas superinde constitutiones, & publicando. Hinc est quòd cum (sicut nobis nuper innotuit) à nonnullis annis circa introductum sit, ut qui matrimonium in secundo consanguinitatis vel affinitatis gradu contrahere anhelant, scientes se dispensationem à sede Apostolica super huiusmodi matrimonium, contrahendo obtinere non posse, sub fiducia illam super eodem matrimonium, postquam contractum fuerit, reportandi, matrimonium ipsum de facto contrahant, & carnali copula consumment, excommunicat. sententiam in Concil. Vien. contra matrimonium in gradibus prohibitis scienter contrahentes promulgatam damnabiliter incurrendo. Et deinde sub pretextu, quòd si divortium fieret inter eos, gravia exinde inter eos & eorum consanguineos & affines scandala possent verisimiliter exoriri, & mulier perpetuò diffamata remaneret, absolutionem necessariam, & dispensationem opportunam, quas sibi debitas concedi exposulenti,

sicq; absolutionem, dispensationem (quas alias non obtinerent) eo pretextu ut plurimum reportent in scandalum plurimorum. Nos considerantes præmissa causam tribuere delinquendi, & incedium committendi, & ex delicto loco pœnæ commodam, & appetitus satisfactionem reportari, malitiosis hominum occurrere volentes, per has nostras omnibus innovare volumus; quòd nos lapsò tempore, infra quòd notitia præsentium in partibus, ex quibus similes dispensationes peti contingerit, verisimiliter haberi poterit, absolutiones & dispensationes huiusmodi ex pretextu prædicto, etiam si proles ex matrimonio contracto subsecuta fuerit, nullatenus, sed solum ex causa urgentissima pro bono publico, & a jure considerata, per nos tantum, & non alium approbanda, & edemus, & quòd dispensationes ex alia causa nostris temporibus perpetuò exulabunt, quòd nobis licere non patimur, nostris successoribus indicantes. Rom. Idib. Dec. 1555.

(Eandem constitutionem prius Clemens VII. intulit, quam habet infra ead. cap. 9.)

Pius Quintus.

Publica honestate qua ex sponsalibus contrahitur impedimento nullius aut parvis frequens est usus, quantum sponsalia de futuro

Q 9 9 3

quam rarissimi sunt, longeque maior sit prohibitionis ratio in matrimonio per verba de presenti contracto quam in sponsalibus de futuro.

C.A.P. II.

AD Romanum spectat Pontificem sus solitudine diligenter providere, ut sacrorum Conciliorum decreta in sua declarationis adminiculo dilucidentur; quod nulla desuper dubitandi occasio cuiquam relinquatur. Sanè ad aures nostras pervenit, multos esse, qui dubitent, an decretum oecumenici Concilii Trident. sessione vigesima quarta de reformatione matrimonii cap. 3. quo cavetur impedimentum publicæ honestatis, ubi sponsalia a valida non fuerint, profertur tolli; ubi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in ulterioribus gradibus non possit huiusmodi prohibitio servari, de sponsalibus per verba (ut ajunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam matrimonium per verba de presenti contracta, non tamen consummata, quæ interdum sponsalia appellantur, comprehendat, ita ut etiam eo casu impedimentum inde proveniens sublatum fuerit.

Nos itaque ut omnis difficultas, dubitatioque tollatur, attendentes, quòd sponsaliorum appellatio, qua dictum Concilium utitur, non nisi improprie matrimonium verbis de presenti conceptis contractum continetur, quòdque agitur de correctione juris veteris, quo casu secundum proprietatem verborum duntaxat procedendum est, præsertim cum longe majorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de presenti contracto, quam in sponsalibus de futuro vigere à nemine dubitatur: idcirco motu proprio auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus & diffinimus, decretum Concilii huiusmodi omninò intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in matrimonio sic (ut præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de jure veteri ante prædictum decretum Concilii introductum erat.

Clemens VII.

Qui intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, sine dispensatione consequenda carere debet.

C.A.P. III.

Quia plerumque in futurorum eventibus imbecillitas humani iudicii adeo fallitur, ut quod utile non solum conjectura, sed etiam attentè & providè consideratio pollicebatur, id profertur inutile, ac animarum salutem maximè damnosum reperitur, propterea nonnunquam expedit, ut gratia, quæ olim consulto, & rationabili de causa concedi videbantur, multo consultius in posterum denegentur, id quod necessitas præsentis provisionis evidenter ostendit. Sanè postquam fœl. recor. Clemens & Papa V. prædecessor noster in Concilio Viennensi eos, qui divino timore postposito, in gradibus consanguinitatis & affinitatis contra canonicas sanctiones matrimonium scienter in suarum periculum animarum contrahere præsumissent, excommunicationis sententia ipsa facta decreverat subiacere, præcipiendo Ecclesiis prælati, ut tales tam diu excommunicatos publicè nunciarent, seu nunciari facerent, donec separarentur ab invicem, & beneficium absolutionis obtinerent. Sedes Apostolica & Romani Pontifices prædecessores nostri, considerantes gravia oriri posse scandala, si matrimonia huiusmodi scienter contracta & carnali copula consummata per divorcium dirimerentur, ad obvianam huiusmodi scandalis,

& ne mulieres perpetuo diffamatae crederentur, mandantur ad dispensandum cum illis qui in gradibus huiusmodi prohibitis, matrimonium ipsi scienter contraherent. Propter quod multi volentes in gradibus prohibitis matrimonia contrahere, & sperantes remanere in solutionem ac dispensationem à sede prædicta, solent sub ea spe consummare præsumptè. Quodlibet corruptela, cum tandem propter irreverentiam huiusmodi malitiam & nimiam dictis locis in abolendo ac dispensando facilitatem adeo creverit, ut capere ac probare prohibitis huiusmodi contrahere, nullo pacto liceat vereantur, & unde scandalis remedia præstare, inde scandalorum materia & occasio nata videtur. In quo quorum interest agrum Domini ita colere, ut vitiosum eo cretam, abusiones verò quæcumque tollantur, in malis moribus via & aditus omnis præcludatur, huiusmodi fraudibus & dolis, per quos multi dispensationem pro iudicium animarum à nobis exoptare, ac detinere in misericordia Apostolica sub spe venie, in expressis rerum imaginibus docet, peccandi riam prædictam non cessant, obviare volentes, habita super hanc materiam nostris matura deliberatione, de præsentibus consilio, omnibus denuntiandum scilicet intendendum est, quòd in posterum cum illis, qui gradibus prohibitis matrimonia scienter contraxerint, etiam si consummaverint, non intendimus dispensare, sed illis (scandalis quæ oriri posse formidantur, animarumque salutis) omninò separari mandabimus, absolutionem duntaxat petentibus misericorditer concessuri, si non dignus non sit, qui canonum condicem contraxerit, cum animæ suæ detrimento iuratum fuit. *Al. Calend. Septemb. 1574.*

TITVLVS II.

DE CONSANGVINITATE ET AFFINITATE.

Pius Quartus.

Gradus consanguinitatis, qualitates remanere & proponere sunt exponenda in dispensationibus.

C.A.P. I.

Sancitissimus in Christo pater & dominus Pius Quartus providens Papa IV. ad curas nonnullarum personarum, quòd multi viri, mulieresque in concipiendis consanguinitatis seu affinitatis gradibus excommunicatos eodem spirare largientibus coniuncti, matrimonium procul copulari cupientes, dispensationem super contrahendi gradu à sanctitate sua. & Rom. Pontificis pro tempore existente, vel sed. Apostol. solent impetrare, ad optinendum quòd dispensantur aliquam gradus propinquitatis, quæ forsitan expressus Pontificem aut sedem à dispensando vel averteret, vel certe resisteret; cognoscimus in quibusdam literis postmodum super gradu propinquitatis de consanguinitate, iuxta constitutiones scilicet. rec. Greg. XI. & Clem. VII. Rom. Pont. sanctitatis suæ prædecessorum desuper respectivè editas, incipio dispensante expediri processum. Circumspicius deinceps in huiusmodi dispensationibus concedendis procedere, ac propterea cunctis personis, quæ de singulis obitaculis plene certiores velent, quòd in quibuscumque dispensationibus que pro matrimonio, scienter vel ignoranter contracta sunt, vel contractanda sunt, in quibusvis prohibitis consanguinitatis & affinitatis gradibus mixtis gradibus, ab eadem sanctitate sua, vel quopiam Romano Pontifice successore suo pro tempore existente, seu

^a Thibsp. Franc. c. ex sponsalibus de sponsal. in 6. ^b Clem. V. in Cone. Vienn. ut habetur in Cle. tit. 1. c. 1. de consan. & affini. decretum tula, quo scienter contrahens matrimonium in gradu consanguinitatis vel affinitatis prohibito, vel cum moniali, excommunicatur ipso iure, & publicari debet & utari; de hac re vide Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 5. & Beat. Antonin. tract. de excommunic. sup. 3. c. 1. lib. 4. part. 2. c. 3. & 2. num. 8.

